

SEMA ERDER

**İSTANBUL BİR KERVANSARAY (MI?)
GÖÇ YAZILARI**

DERLEYEN
NESRİN UÇARLAR

İçindekiler

- xi Tablo Listesi
- xiii Teşekkür
- xv Sunuş - Nesrin Uçarlar

1 BİRİNCİ BÖLÜM Yeni Kentliler, Yeni Yoksullar

- 3 1 Yeni Kentliler ve Kentin Yeni Yoksulları
 - 3 Göç, Yerleşme ve Kentsel Tabakalaşma İlişkisi Üzerine
 - 5 Son Otuz Yıllık Göçten Kentte Kalabilenler
 - 7 Göç Türleri ve Yeni Kentsel Ortama Eklemlenmede Avantajlı Olanlar
 - 9 Göç ve Devingenlik
 - 12 Yoksulların “Tek” Şansı: Çocuk Yaşta Göç Etmek
 - 13 Yeni Kentsel İlişki Ağına Göre Haneler: “Yükselenler”, “İçe Kapananlar” ve “Yoksullaşanlar”
- 17 2 Kökene Dayanan Dayanışma İlişkileri ve Kentte Ortak Yaşama
 - 18 Kentleşmenin Öteki Ucu: Kaybeden Alanlar
 - 20 Kentleşmenin Sorun Alanlarından Biri: “Örgütlemeyen Kent”
 - 22 Kökene Dayalı İlişkiler: Sadece Dayanımcı İlişkiler mi?
 - 26 Kökene Dayalı Enformel İlişkilerin Sınırları ve “Dışladıkları”
 - 28 Sonuç ve Öneriler
- 31 3 Köysüz “Köylü” Göçü
- 35 4 Zorunlu Göç ve Sonrası
 - 35 “Zorunlu Göç”
 - 36 Türkiye’de İç Göç
 - 37 Köysüz “Köylü” Göçü ve Sonrası

41	5	Kentlerdeki Enformel Örgütlenmeler, “Yeni” Eğilimler ve Kent Yoksulları ya da Eski Hamamdaki Yeni Taslar
	43	“Yeni” Eğilimler, “Yeni” Umutlar ve Kent Yaşamı
	47	Enformal İlişkiler, Yeni Eğilimler ve Kent Yoksulları
53	6	“Nerelisin Hemşerim?”
	53	“Eski” İstanbul’dan “Yeni” İstanbul’a
	56	Dayanışmadan Enformel Örgütlenmeye
	58	“Nerelisin Hemşerim?”
	60	Hemşehrilik İlişkilerinin Değişen Biçimi ve Mekânı
	63	Dayanışmadan Güç İlişkilerine
67	7	“Yeni” Yoksulluk ve “Yeni” Modeller
	69	Farklı Kapitalizmler, Farklı Refah Rejimleri ve Farklı Yoksul Grupları
	70	Yoksul Kimdir? Yoksulluk Politikaları Nelerdir?
	72	“Yeni” Yoksulluk ve Yeni Çözüm Önerileri
77	8	Sıradan İnsanların Küreselleşmeye Cevabı: “Düzensiz” Göç
87	9	“Düzensiz” Göç, Göçmen Korkusu ve Çelişen Tepkiler
	90	Türkiye ve Düzensiz Göç
	90	Mekik Göçü
	93	Kökene ve Cinsiyete Göre İşbölümü ve Çelişen Tepkiler
	100	Ek Tablolar
101	10	Uluslararası Göçte Yeni Eğilimler: Türkiye “Göç Alan” Ülke mi?
	102	Türkiye’nin Dış Göç Deneyimi: “Gelenler Muhacir, Gidenler Gurbetçi”
	103	Tarihsel Mirasın Mağdurları: “Muhacirler”
	107	Artık Tarihsel Bir Göç Kurumu Olan “Muhacirlik” ve Siyasal Göçte Yeni Eğilimler
	111	Getto’ların ve Diaspora’nın Mekânı: “Batı”
	113	Türkiye’ye Gelen Sığınmacılar: Geçici mi? Kalıcı mı?
	116	Eski “Muhacirler”, Yeni “Misafirler”
	118	Başları Polisle Dertte Olan Yabancılar: Transit Göçmenler
	120	Sözde Turistler: “Mekik” Tacirleri ve Geçici Kaçak İşçiler
	125	Sonuç Olarak: Türkiye Göç Alan Ülke mi?

**129 İKİNCİ BÖLÜM Gecekondulaşma:
Varsıllaşma mı, Yoksullaşma mı?**

131 11 Ticarileşen Gecekondulaşma ve Kent Yöneticileri

- 131** Gecekondulaşma Kavramı Üzerine
- 135** Kente Göç Edenlerin Kurumu: Belediyeler
- 138** Kent Yöneticileri ve Gecekondulaşma Kavramı
 - 138** Başkanların Kökenleri ve Gecekondulaşma İlişkileri
 - 140** Başkanlar ve “Gecekondulaşma”, “Gecekondulaşma”
 - 142** Başkanlar ve “Gecekondulaşma” Sorununu Ele Alış
- 144** Gecekondulaşma Kavramının Yeniden Sorgulanması ve Yeni Araştırma Gündemi Üzerine

**149 12 Kentsel Gelişme ve Kentsel Hareketler:
Gecekondulaşma Hareketi**

- 153** Gecekondulaşma ve Gecekondulaşma Kavramı
- 153** Gecekondulaşma Hareketi
- 154** Kent Hukuku İçi ve Kent Hukuku Dışı Kentsel Alanlar
- 155** Yerel ve Yerel Üstü İlişkiler
- 156** Eklemlenme Mücadelesi Olarak Gecekondulaşma Hareketleri
- 158** Gecekondulaşma Hareketinin Sınırları ve İçerik Kapanma
- 159** İçerik Kapanma Oluşturabileceği Yeni Gerilimler, “Etkinlikler”
- 161** Kuşak Çatışması ve İkinci Nesil Gençlik Hareketi
- 162** Sonuç Olarak

165 13 Kentleşme ve Eğitim

175 14 Çalışan Çocuklar: “Çıracak mı? İşçi mi?”

- 175** Geleneksel İş ve Ev Düzeni: “Çıracak”lar ve “Ev Kızları”
- 177** Çocuk İşçiliğini Sürdüren Nedenler
- 179** Uzun ve Riskli Bir Seçenek: Eğitim
- 182** Çalışan Çocuklarla İlgili Bir Sınıflandırma Denemesi ve Politika Önerileri
 - 183** Ekmek Parası İçin Çalışan Mutlak Yoksullar
 - 183** Meslek Arayan Çıracaklar
 - 184** Yeni Çocuk İşçiler: Kız Çocukları
 - 185** Okulda Başarısız Olan Çocuklar

189 15 Gecekondulaşma Yaşayan Kadınlar

195 16 Kadına Şiddet ya da Ataerkilliğin Zorla Korunması

201 17 Yoksulluğun Düzenlenmesinden
Zenginliğin Düzenlenmesine Kentleşme ve
Kentsel Kurumlar

211 18 Kentsel Arsa ve Konut Üretim Sürecinde
“Kırsal Alışkanlıklar ve Kurallar”ın
Etkisi Üzerine

212 Kolektif Haklar Sisteminden Bireysel Mülkiyete:
Enformel Arsa Piyasasının Oluşumu Üzerine
Bazı Gözlemler

218 “Self-Servis” Konut Üretimi:
İşçisi ve İşvereni Olmayan Sektör

229 19 Gecekonududan Kentsel Dönüşüme:
Yerel Siyasetin Değişimi

233 ÜÇÜNCÜ BÖLÜM İstanbul Bir Kervansaray (mı?)

235 20 Yerlisi Yok, Sahibi Çok

236 Vesayet Altında Tutulan Genç İrisi İstanbul

237 Yeni İstanbullular: Taşralı Zenginler

239 İstanbul’a Kentin Merkezinden Bakanlar

240 İstanbul’a Çevreden Bakanlar

244 Yeni Kent Yeni İstanbullu

245 21 Küresel Düzlemde Yeni Eğilimler ve İstanbul

247 İstanbul’daki Kentsel Grupların Yerleşme Stratejileri
ve Küresel Eğilimlere Uyumu

254 Sonuç

257 22 İstanbul’dan “Küresel” Etkilere “Yerel” Karşılıklar

261 23 Eski Merkezin “Çevreleşmesi”

265 Demir Perde’nin Kıyısından, Avrupa Kalesi’nin Kıyısına

267 Laleli: Rusya’nın İstanbul’daki Çarşısı

270 Yeni Yoksul Mahalleri

273 24 Zor Ziyaret: Nataşa mı? Döviz Getiren Bavul mu?:
Eski Doğu Bloku Ülkelerinden

Gelen Kadınların Emek Piyasasına Girişi

273 Düzensiz Göç ya da İstenmeyen Yabancılar

276 Esnek Sınırların Olanığı “Mekik Göçü”, “İş Seyahati”
ya da “Sözde Turizm” Hareketleri

	279	Mekik Göçü ve Kadınlar
	281	Düzensiz Göç ve Türkiye
	288	“Nataşa” mı? Döviz Getiren Bavul mu?
	292	Çalışma Yaşamında Yabancı Kadınlar
	294	Muhafazakâr Toplumda Seks İşçileri
301	25	Muhafazakâr Toplumda Kadının Değişen “Görünmezlik” Biçimleri
305	26	Kentte Değişen Güç İlişkileri ve Kentsel Dönüşüm
	305	Gecekondunun Sonu mu?
	308	Yeni Zenginler, Yeni İstanbullular ve Yeni Popülizm
	311	İstanbul’da Kentsel Dönüşüm: Toplumsal Tepkiler ve Tepkisizlikler
	313	Kentin Tarihsel İmgelerini Değiştirmeye Dönük Büyük Projeler
	314	Kentsel Dönüşüm Projeleri
	315	Eski Kentin Yeniden Keşfi ve El Değiştirme
319	27	Kentsel Dönüşümün Kentsel Harekete Dönüşümü: Gezi Hareketi
325	DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Merkezi Siyaset - Yerel Siyaset ilişkisi Üzerine	
	327	İstanbul’un Geleceği ve Yerel Politika
	327	Siyasetsiz Yönetim
	330	Sivil Toplum Kuruluşları Nereye Kadar?
	331	“Sessiz” Kentsel Dönüşüm
	333	Kent Planlaması Teknik mi? Politika mı?
335	29	Dua mı? Faiz mi? Erzak mı?
		“E” Muhtıra mı? Yoksa Hepsi mi?
	336	Yerelleşme Politikaları ve İslâmcı Hareket
	338	Sosyal Politika ve Yoksulluk Politikaları
343	30	Küresel Köyde Mahalle Baskısı
349	31	Yerel Siyasette Popülizm
	349	Popülizm Kavramı Üzerine
	352	Türkiye’de Kentleşme ve Popülizm

359	32	İstanbul’da Yerel Yönetim: Etkinlik mi? Demokratiklik mi? Hiçbiri mi?
365	33	Referandum Sonrası Bazı Değerlendirmeler ve “Beyaz Türkler”
371	34	Bütün Şehirler Benim Olsun 371 Her Yerleşme Federasyona Gidiş mi? 373 Büyük Şehir Modeli Demokratik mi, Etkin mi? 375 Yeni Yasa Yerleşme mi?
379	35	Türkiye’de Kentlerdeki Enformel Örgütlenmeler, Popülizm “İyi” Yönetişim 381 Eski Söylem: Demokratik Yerinden Yönetim 381 Yeni Söylem: “İyi Yönetişim” 385 “İyi Yönetişim”; Enformel İlişki Ağları ve Popülizm
395	36	İsyandan Yolsuzluğa: Devlet-Toplum İlişkileri: “Meşruiyetin” Sorgulanması
403		“Metodoloji Üzerine Bir Konuşma”
409		Bu Kitapta Yayınlanan Makalelerin İlk Yayınlandığı Kitap ve Dergiler
413		Dizin